

Zdravstvena pismenost v slovenskem prostoru

www.eu-skladi.si

Online strokovno srečanje, 25. 11. 2021

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI STRUKTURNI IN
INVESTICIJSKI SKLADI
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Zdravstvena pismenost je »zmožnost dostopa, razumevanja, vrednotenja in sporočanja informacij kot načina za promocijo, ohranjanje in izboljšanje zdravja v različnih okoljih skozi vse življenje« (A Vision for a Health Literate Canada, 2008).

Ključne ugotovitve glede učinka nizke stopnje zdravstvene pismenosti v svetu:

- Osebe z nizko stopnjo zdravstvene pismenosti imajo 50 % višjo stopnjo umrljivosti v petletnem obdobju po postavitvi diagnoze kot osebe z visoko stopnjo zdravstvene pismenosti.
- Nizka stopnja zdravstvene pismenosti ključno omeji sposobnost ljudi, da se socialno vključijo v svojo skupnost.

Nižja stopnja zdravstvene pismenosti je značilna za:

- starejše,
- priseljence,
- osebe z nižjo stopnjo izobrazbe,
- osebe, ki ne znajo nacionalnega jezika,
- osebe, ki prejemajo socialno pomoč ter
- osebe, ki imajo nižjo raven bralne pismenosti.

Interdisciplinarno delovanje, s katerim združimo vse ključne strukture v družbi in lahko vplivamo na dvig zdravstvene pismenosti populacije:

- sistem vzgoje in izobraževanja,
- skupnost,
- delovno okolje,
- zdravstvene informacije in komunikacija,
- zdravstveni sistem,
- zdravstveni delavci.

- upad kognitivnih sposobnosti, povezan s starostjo,
- ne branje in pisanje,
- nizka stopnja formalne izobrazbe,
- pomanjkanje znanja in veščin, povezanih z zdravjem,
- kulturna prepričanja,
- življenje z invalidnostjo,
- občutek stigmatizacije.

Prepoznane možnosti v Sloveniji

Sistemska
raven

Zdravstveni sistem

Primarna raven zdravstvenega varstva:

- ambulate družinske medicine,
- preventivni pregledi otrok in mladostnikov,
- centri za krepitev zdravja/zdravstveno vzgojni centri,
- državni presejalni programi SVIT, DORA in ZORA,
- patronažno zdravstveno varstvo,
- posamezni preventivni programi, ki jih organizirajo samostojno v posameznih zdravstvenih organizacijah.

Sekundarna in terciarna zdravstvena raven:

- poskus oblikovanja slovenske mreže za promocijo zdravja v bolnišnicah.

Prepoznane možnosti v Sloveniji

Sistemska
raven

Zdravstveni sistem in obvladovanje kroničnih
bolezni

- Program integrirane preventive kroničnih bolezni *Skupaj za zdravje*,
- Nacionalni program duševnega zdravja *Mira*,
- Državni program za obvladovanje sladkorne bolezni,
- Državni program obvladovanja raka,
- Nacionalna kontaktna točka za redke bolezni,
- Strategija obvladovanja demence v Sloveniji.

Prepoznane možnosti v Sloveniji

Zdravstveni sistem in delovno okolje

Programi in zakonodaja:

- Zdravje in varnost na delovnem mestu (Zakon o varnosti in zdravju pri delu - ZVZD-1),
- Resolucija o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu (ReNPVZD),
- Smernice promocije zdravja na delovnem mestu,
- Smernice zdravega prehranjevanja delavcev v delovnih organizacijah,
- Praktikum jedilnikov zdravega prehranjevanja delavcev v delovnih organizacijah,
- Nacionalna spletna platforma za zdravje delavcev,
- Čili za delo,
- Multimedijški portal ZRNO ZDRAVJA - GZS.MITV.

Prepoznane možnosti v Sloveniji

Zdravstveni sistem in skupnost

- Zdrava mesta,
- zdrave šole,
- nevladne organizacije, sofinancirane s proračunskimi sredstvi,
- program »Preventivna platforma«,
- model lokalnih akcijskih skupin (LAS),
- vzpostavitev lokalnih skupin za krepitev zdravja.

Prepoznane možnosti v Sloveniji

**Zdravstveni sistem – podajanje enotnih
zdravstvenih informacij in komunikacijska
tehnologija**

- Vpeljevanje eZdravja (zVEM, eRECEPT, eNAROČANJE, zNET, TELERADIOLOGIJA, eRCO).
- Telemedicina.

Prepoznane možnosti v Sloveniji

Povezanost zdravstvenega in šolskega resorja

- Program preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov – Program ZDAJ!, ki vključuje tudi možnost zdravstvenovzgojnega delovanja s starši in učitelji.
- Priročnik za učitelje Učenje o zdravju in promociji zdravja v šolah – ključni koncepti in dejavnosti (NIJZ).

Projekt Dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji omogoča:

- Pridobitev informacij o stopnji zdravstvene pismenosti populacije ter njeno spremljanje.
- Pregled potreb pacientov in zdravstvenih delavcev za vzpostavitev nacionalnih poti za osebe s kroničnimi boleznimi/stanji.
- Podroben pregled programov v zdravstvu, ki pripomorejo k dvigu zdravstvene pismenosti v Sloveniji.
- Testiranje orodji, ki bodo pacientom v pomoč pri navigaciji po zdravstvenem sistemu.
- Pripravo temelja za oblikovanje učinkovite strategije in akcijskega načrta za dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji.

Zdravstvena pismenost je temeljnega pomena za uspeh vsake interakcije med zdravstvenimi delavci in pacienti in je bistvenega pomena za udejanjanje dobrih smernic javnega zdravja in pomoč ljudem pri upoštevanju priporočil.

